

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MORĄGU
z dnia

w sprawie: GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY MORĄG NA ROK 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) i art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.), Rada Miejska w Morągu uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 w brzmieniu załącznika nr 1 do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Morąga.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Morągu.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2017

MORAĞ, 2016 rok

Podstawą prawną i merytoryczną programu są:

- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- Uchwała nr XLIX/668/06 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 28 czerwca 2006r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Morąg ze zmianami wprowadzonymi uchwałą Nr XI/128/15 Rady Miejskiej w Morągu z dnia 28 sierpnia 2015 r.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwana dalej ustawą, w art. 4 ust. 1 stanowi, że: „Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy”.

Realizacja tych zadań odbywa się na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalanego corocznie przez Radę Miejską (art. 4 ust. 2 ustawy). Program jest kontynuacją kierunków i zadań wytyczonych przez Gminę w 1993 roku, a w wyżej wymienionej formie realizowanych od roku 1997. Ma on tendencje rozwojowe i finansowany jest z opłat uzyskanych za wydawane zezwolenia na sprzedaż alkoholu (art. 11 ust. 1 ustawy).

Program jest modyfikowany w oparciu o nową wiedzę i doświadczenia z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy. Realizowany jest poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, a w szczególności przez:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu,
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną,
- 3) ograniczenie dostępności alkoholu,
- 4) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
- 5) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
- 6) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Wymienione powyżej zadania uwzględnia się w założeniach polityki społeczno -gospodarczej w postaci Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zatwierdzonego przez Radę Ministrów (art. 2 ustawy).

Powszechnie uważa się, że na uzależnienie od środków psychoaktywnych składają się trzy zmienne: człowiek - środek uzależniający - środowisko. Elementy te są połączone i współzależne od siebie. Do właściwości psychologicznych, które mogą poprzedzać i nasilać używanie substancji uzależniających należą: niepewność, niedojrzałość i chwiejność emocjonalna, niedostatecznie wykształcona zdolność rozumienia i odgadywania indywidualnych stanów emocjonalnych własnych, jak i innych osób, słaba motywacja do działań nie przynoszących natychmiastowych korzyści, konflikty z otoczeniem. Dodać należy, iż działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień to praca bardzo trudna i długofalowa, dążąca do zmiany nawyków, przełamywania przyzwyczajzeń kulturowych, mająca na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych.

Uzależnienie jest chorobą przewlekłą i śmiertelną. Fakt uratowania chociażby jednego życia ludzkiego motywuje do intensywnych działań i nadaje tej pracy właściwy sens.

Efektywność tej pracy jest trudno mierzalna, gdyż prawidłowo prowadzona efekty może przynieść po latach, w funkcjonowaniu kolejnych pokoleń.

I. SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W EUROPIE

Europejczycy mimo, że spożywają obecnie mniej alkoholu w porównaniu do lat siedemdziesiątych XX wieku, kiedy jego konsumpcja była w Europie najwyższa, dziś nadal piją najwięcej na świecie. Takie wnioski płyną z analizy badań przeprowadzonych na zamówienie Komisji Europejskiej przez Instytut Studiów nad Alkoholem w Londynie. Raport sporządzony przez Petera Andersona i Bena Baumberga „Alcohol in Europe”, przedstawiony Komisji Europejskiej w dniu 1 czerwca 2006 r., jest analizą wpływu alkoholu na zdrowie, życie publiczne i ekonomię w Europie. Raport określa kraje europejskie jako region największego spożycia

alkoholu. Jego średnie spożycie wynosi około 11 litrów czystego alkoholu, co daje wynik o dwa i pół razy większy niż średnie spożycie światowe. Na drugiej pozycji plasują się mieszkańcy Ameryki Północnej i Południowej ze średnim spożyciem rocznym 7 litrów czystego alkoholu na dorosłą osobę.

Zgodnie z treścią raportu alkohol jest główną przyczyną problemów zdrowotnych Europy. Niemalże 23 miliony Europejczyków jest uzależnionych od alkoholu, a rocznie około 195 tysięcy umiera wskutek dolegliwości związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu.

Spożywanie alkoholu prowadzi do powstawania około 60 rodzajów chorób i urazów. **Alkohol jest przyczyną ponad 7% chorób i przedwczesnych śmierci w krajach UE. Jest on też głównym źródłem szkód, nie tylko dla osób spożywających, ale każdego roku także dla np.: 60 tysięcy przedwcześnie urodzonych dzieci z niedowagą, 9 milionów dzieci żyjących w rodzinach z problemem alkoholowym, 10 tysięcy ofiar wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców oraz 2 tysięcy ofiar morderstw popełnionych przez nietrzeźwych sprawców.**

Szkody związane ze spożywaniem alkoholu: choroby, wypadki, przestępstwa, straty w sektorze pracy kosztują państwa europejskie około 125 miliardów euro rocznie, co daje na każde gospodarstwo domowe w UE około 650 euro rocznie.

Polityka wobec alkoholu, której celem jest profilaktyka i redukcja szkód, zajmuje poważne miejsce w strategiach regionu europejskiego. Potrzebę takich działań widzi nie tylko WHO (Światowa Organizacja Zdrowia), która zajmuje się zdrowiem publicznym, a co za tym idzie negatywnym wpływem, między innymi spożycia alkoholu na zdrowie obywateli i przeciwdziałaniem temu zjawisku. Również Unia Europejska, która jest strukturą ekonomiczną, coraz więcej uwagi poświęca promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, zdając sobie sprawę z konsekwencji ekonomicznych w postaci obniżenia PKB w związku z nadużywaniem alkoholu.

II. STAN PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W POLSCE

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą bio-psycho-społeczną i występuje u ok. 800 tys. osób w Polsce.

W warstwie somatycznej uzależnienia mamy do czynienia z wieloma schorzeniami mającymi ujemny wpływ na funkcjonowanie narządów, osłabieniem odporności, zwiększoną podatnością na choroby.

W warstwie psychologicznej natomiast obserwujemy mechanizmy głęboko zmieniające funkcjonowanie człowieka:

- nałogowe regulowanie uczuć,
- mechanizm iluzji i zaprzeczeń,
- mechanizm rozpraszania JA.

Wpływają one na nieprawidłowe funkcjonowanie jednostki w sferze motywacyjnej i poznawczej oraz zaburzają jej funkcjonowanie w środowisku społecznym. Sprzyjają kontynuacji uzależnienia.

Liczne obserwacje i analizy statystyczne najczęściej diagnozowanych jednostek chorobowych u pacjentów placówek podstawowej opieki zdrowotnej dowodzą, że nie tylko osoby uzależnione od alkoholu ponoszą szkody zdrowotne, ale także osoby pijące w sposób ryzykowny i szkodliwy. Badania wskazują, że ok. 20% wszystkich zgłoszeń pacjentów do POZ ma swoje źródło w problemach spowodowanych nadużywaniem alkoholu. Oznacza to, że osoby te nie potrzebowałyby pomocy lekarskiej, gdyby w zalecany sposób ograniczyły, bądź odstawiły spożywanie alkoholu.

Szkody zdrowotne wywoływane alkoholem nie ograniczają się do szkód występujących u osób uzależnionych, lecz dotyczą także członków ich rodzin. Często żyją oni w stanie permanentnego stresu, co staje się przyczyną wystąpienia u nich stałych zaburzeń związanych z przystosowaniem, określonych mianem współuzależnienia. Współuzależnienie nie jest chorobą, ale zespołem nieprawidłowego przystosowania. Jednak u osób współuzależnionych często rozpoznaje się PTSD - czyli zespół stresu pourazowego. Osoby współuzależnione wymagają leczenia i mogą uzyskać poprawę stanu zdrowia psychosomatycznego, jeśli skorzystają z pomocy oferowanej im w placówkach odwykowych, gdzie mają prawnie zagwarantowane bezpłatne leczenie.

Dzieci w rodzinach, gdzie jedno lub oboje rodziców nadużywa alkoholu, żyją w silnym stresie, doświadczają poczucia zagrożenia i obaw o przetrwanie rodziny, która stanowi podstawę istnienia dziecka. Często są ofiarami lub świadkami przemocy fizycznej i psychicznej. Osoba, która wychowywała się w takiej rodzinie, w dorosłym życiu przejawia w funkcjonowaniu psychologicznym wiele nieprawidłowości będących skutkiem urazów z dzieciństwa.

Według danych szacunkowych w Polsce żyje ok. 1,5-2,0 mln dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym, z tego 500 tys. znajduje się w dramatycznej sytuacji zagrażającej ich zdrowiu i życiu.

Różne formy agresywnych i represyjnych zachowań rodziców, zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych i potrzeb dziecka wywierają destrukcyjny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci oraz proces rozwoju. Dzieci te są słabsze fizycznie, częściej chorują. Występują u nich zaburzenia emocjonalne, często są ofiarami przemocy i nadużyć seksualnych ze strony najbliższych lub otoczenia. Podstawowym źródłem zagrożeń dla dziecka jest stan chronicznego napięcia i stresu. Trwanie w ciągłej niepewności, nieprzewidywalność wydarzeń wywołuje u dziecka poczucie braku stabilności, porządku życiowego, a co za tym idzie, braku kontroli nad własnym życiem. Ponadto dzieci te stanowią grupę podwyższonego ryzyka pod względem prawdopodobieństwa uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak również uzależnień behawioralnych.

III. INICJATYWY I DZIAŁANIA W GMINIE MORĄG

Misją Gminy Morąg jest wspieranie mieszkańców w dążeniach do poprawy sytuacji materialno-bytowej, lepszego wypełniania ról rodzinnych, społecznych i zawodowych, a także rozwoju osobistego poprzez tworzenie sprzyjających ku temu warunków (strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Morąg na lata 2016 – 2020).

Okres ostatnich kilku lat, to czas wielu ciekawych inicjatyw, czas systematycznej pracy w zakresie tworzenia systemu profilaktyki i terapii uzależnień.

Fakt utworzenia grup samopomocowych był pierwszym krokiem, początkiem systemu. Następny krok to wprowadzenie do pracy z dziećmi i młodzieżą profesjonalnych programów profilaktycznych (często w fazie pilotażu) oraz szkolenie realizatorów tych programów. Od lat na bazie szkół prowadzone są systematyczne zajęcia socjoterapeutyczne i profilaktyczno-wychowawcze.

Kolejny krok to praca Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy, dalszy - utworzenie Poradni dla Osób z Problemami Alkoholowymi, która w chwili obecnej nosi nazwę Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Unormowania ustawowe dotyczące finansowania pozalekcyjnych zajęć sportowych pozwoliły na zagospodarowanie czasu wolnego i rozwijanie umiejętności społecznych i zainteresowań, pod okiem specjalistów, licznej grupie uczniów naszej gminy.

W okresie tym wiele osób zainteresowanych profilaktyką uzależnień zdobyło wiedzę i umiejętności do pracy w tym trudnym wycinku życia społecznego. W chwili obecnej pojawiła się potrzeba przeszkolenia nowych osób w zakresie realizacji programów profilaktycznych oraz wyposażenia w umiejętności wychowawcze do pracy w problemie agresji i przemocy oraz zagrożeń behawioralnych.

Do deficytów systemu zaliczyć należy nadal brak oferty terapeutycznej dla dorastającej młodzieży eksperymentującej z używkami, z grup ryzyka, mającej obciążenia rodzinne. Taki stan rzeczy wynika z obowiązujących unormowań prawnych oraz ograniczonego zapotrzebowania i niskiej dojrzałości do korzystania z ofert pomocowych.

Zjawisko spożywania alkoholu podczas wykonywania obowiązków zawodowych, czy prowadzenia pojazdów pod wpływem środków psychoaktywnych, jest zjawiskiem powtarzającym się, wymagającym interwencji i poszukiwania sposobów eliminowania oraz zapobiegania. W zakresie profilaktyki alkoholowej dla kierowców podejmujemy współpracę z policją.

Podobnie jest ze zjawiskiem przemocy domowej, która w zdecydowanej większości powiązana jest z używaniem alkoholu i wymaga współpracy oraz koordynacji działań wielu służb. Gmina ma zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w

Rodzinie. Burmistrz Morąga powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który funkcjonuje przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej.

Osoby doznające przemocy w rodzinie mogą skorzystać z oferty pomocy psychologicznej w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy, gdzie dyżuruje prawnik, psycholog, pedagog i psychoterapeuta.

Od lat uczestniczymy w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych np. „Chrońmy młodość”, „Dzieciństwo bez przemocy”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Cięża bez alkoholu”, „Przeciw pijanym kierowcom” i inne. Sukcesywnie szkolimy nauczycieli programem „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”. Osoby przeszkolone realizują program z zainteresowanymi rodzicami. Jest to również oferta dla rodziców o zaniżonych kompetencjach wychowawczych, będących pod nadzorem sądowym. Warsztaty, z których skorzystać mogą osoby zainteresowane realizowane są w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej.

Nadal niezmiernie ważnym problemem jest przygotowanie lekarzy pierwszego kontaktu i innych specjalistów do badań przesiewowych i wczesnego wykrywania przyczyn problemów zdrowotnych w nadużywaniu środków psychoaktywnych oraz diagnozowania przypadków przemocy domowej zarówno wśród dzieci, jak i dorosłych. Problem ten od dłuższego czasu podnoszony jest w całym kraju, jednak nie znajduje zainteresowania w tej grupie zawodowej. Podobnie jest z zaangażowaniem tej grupy zawodowej w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w formie uczestnictwa w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

IV. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W GMINIE

Gmina Morąg liczy 24.785 mieszkańców (stan na koniec września 2016 r.), w tym 13.993 w mieście i 10.792 w środowisku wiejskim. W strukturze ludności gminnej nieznacznie dominują kobiety-50,4%.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem (stan na 31.10.2016 r.) – 1.476, w tym 813 kobiet, na wsi – 768, w tym 426 kobiet, liczba bezrobotnych w mieście – 708, w tym 387 kobiety. W strukturze bezrobotnych nieznacznie dominują kobiety – 55,08%.

Na koniec października 2016 r. stopa bezrobocia w Polsce wynosiła 8,3%, w województwie warmińsko – mazurskim – 13,7 %, a w powiecie ostródzkim – 14,4%.

Powiat ostródzki w ostatnim okresie znacznie poprawił statystyki zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym.

Zestawienie danych ze szkół

Placówka	Dane w roku	Liczba uczniów w szkole	Liczba uczniów ze środowiska wiejskiego		Problemy rodzin związane z alkoholem		Problemy rodzin związane z przemocą		Problemy własne uczniów nikotynowy		Problemy własne uczniów alkohol		Problemy własne uczniów narkotyki		Problemy własne uczniów agresja	
Przedszkola	2015	425			1		1		0		0		0		0	
	2016	392			3		0		0		0		0		0	
Szkoly Podstawowe	2011	1790	867	48,43%	127	7,09%	82	4,58%	11	0,61%	3	0,17%	0	0,00%	66	3,69%
	2014	1655	674	40,73%	88	5,32%	61	3,69%	3	0,18%	0	0,00%	0	0,00%	93	5,62%
	2015	1763	717	40,67%	78	4,42%	43	2,43%	7	0,39%	0	0,00%	0	0,00%	75	4,25%
	2016	1624	692	42,61%	78	4,80%	54	3,33%	1	0,61%	0	0,00%	0	0,00%	105	6,46%
Gimnazja	2011	835	407	48,74%	41	4,91%	13	1,56%	103	12,33%	20	2,39%	7	0,84%	54	6,47%
	2014	777	378	48,65%	31	3,99%	19	2,45%	93	7,21%	21	2,70%	9	1,16%	24	3,09%
	2015	712	339	47,61%	23	3,23%	9	1,26%	74	10,39%	85	11,9%	10	1,40%	78	10,9%
	2016	743	368	49,53%	21	2,83%	4	0,53%	57	7,67%	92	12,38%	8	1,76%	0	0,00%
Szkoly Ponadgimnazjalne	2011	1118	492	44,00%	36	3,22%	31	2,77%	215	19,23%	24	2,14%	12	1,07%	27	2,41%
	2014	871	427	49,02%	18	2,07%	10	1,19%	196	22,50%	36	4,13%	9	1,03%	8	0,92%
	2015	670	297	44,33%	17	1,75%	13	2,28%	189	15,71%	31	9,58%	5	5,94%	7	4,24%
	2016	730	316	43,29%	16	2,19%	12	1,64%	130	17,80%	18	2,46%	3	0,41%	3	0,41%

1. W szkołach gminnych uczy się 2.367 uczniów, w tym w szkołach podstawowych 1.624 uczniów, w gimnazjach 743 uczniów. W dwóch szkołach ponadgimnazjalnych uczy się 730 uczniów z naszej oraz okolicznych gmin. Łącznie do wszystkich szkół na terenie Gminy Morąg uczęszcza 3097 uczniów

Z informacji przekazywanych przez szkoły wynika, że 78 uczniów szkół podstawowych, 21 uczniów gimnazjów oraz 16 uczniów szkół ponadgimnazjalnych wychowuje się w rodzinach z problemem alkoholowym, co stanowi 3,75% ogółu uczniów.

Problem przemocy rodzinnej dotyka 54 uczniów szkół podstawowych, 4 uczniów gimnazjów oraz 12 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, czyli 2,3% ogółu uczniów.

Problem niktynizmu dotyka 1 ucznia szkół podstawowych, 57 uczniów gimnazjów oraz aż 130 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co stanowi 6,1% ogółu uczniów.

Problem spożywania alkoholu zauważono u 92 gimnazjalistów oraz u 18 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co stanowi 3,6% ogółu uczniów. Dane statystyczne dotyczące młodzieży ponadgimnazjalnej są z pewnością informacją mało wiarygodną.

Problem narkotykowy sygnalizowany jest u 8 gimnazjalistów oraz u 3 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a więc 0,36% ogółu wszystkich uczniów

Agresywne zachowanie przejawia 105 uczniów szkół podstawowych, 0 gimnazjalistów oraz 3 uczniów szkół ponadgimnazjalnych, co stanowi 3,5% ogółu uczniów.

Powyższe dane to dane szacunkowe, nie zawsze w pełni wiarygodne, gdyż dotyczą niezwykle trudnej problematyki, często głęboko ukrywanej przed światem zewnętrznym. Mogą również świadczyć o braku rozpoznania problemu w środowisku społecznym, w którym funkcjonują dzieci i młodzież naszej Gminy.

Zestawienie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Dane w roku	Liczba rodzin z problemem alkoholowym objętych pomocą	Liczba uczniów z rodzin z problemem alkoholowym korzystających z dożywiania w szkołach	Liczba przypadków przemocy w rodzinie	Liczba przypadków przemocy wobec dzieci
2009	125	92	10	9
2010	129	78	18	7
2013	121	73	58	10
2015 (IX)	123	63	34	8
2016 (IX)	125	50	32	brak danych

2. Z informacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morażu za rok 2016 (IX) wynika, że udziela on pomocy 125 rodzinom z terenu Gminy dotkniętym problemem alkoholowym, a 50 dzieci z rodzin z tym problemem ma finansowane dożywianie w szkołach, do których uczęszcza. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej odnotował 32 przypadki przemocy w rodzinie, w tym 8 przypadków przemocy wobec dzieci. Z 45 Niebieskich Kart 7 zostało założone przez MOPS, 36 przez policję i 2 przez GKRPA. Niepokoi fakt małego zaangażowania oświaty w procedurę zakładania NK oraz zerowy udział w tej procedurze ochrony zdrowia.

Zestawienie danych ze Straży Miejskiej

Dane w roku	Liczba interwencji z udziałem osób nietrzeźwych	Liczba pouczeń wobec osób nietrzeźwych	Liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym
2009	495	338	89
2010	210	149	55
2013	227	184	37
2014	143	137	12
2015/2016	123	119	10 (na kwotę 700 zł)

3. Straż Miejska w II półroczu 2016 roku interweniowała w 123 zdarzeniach z udziałem osób nietrzeźwych. Zastosowano 119 pouczeń. Wymierzono 10 mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, na kwotę 700 złotych.

Zestawienie danych z Komisariatu Policji

Dane w roku	Liczba interwencji z udziałem osób nietrzeźwych	Liczba interwencji dotyczących przemocy	Liczba rozmów przeprowadzonych z osobami nietrzeźwymi	Liczba zatrzymanych kierowców pod wpływem alkoholu	Liczba wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców	Liczba mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym
2009	165	11	165	45	15	45
2010	280	45	280	104	3	92
2013	528	528	528	67	1	120
2014	~ 1000	339	339	61	4	162
2015/2016 (IX)	brak danych w systemie	507	brak danych	117	10	20

4. Z informacji Komisariatu Policji w Morągu za rok 2015/2016 wynika, że policjanci interweniowali 507 razy w przypadkach z udziałem osób nietrzeźwych, w tym dotyczących przemocy domowej. Założono 58 Niebieskich Kart.

Policja zatrzymała do kontroli 117 kierowców będących pod wpływem alkoholu, w tym 114 kierujących pojazdami mechanicznymi i 3 osoby kierujące rowerami. Odnotowano 10 wypadków spowodowanych przez pijanych kierowców. Sporządzono 12 wniosków do sądu o ukaranie i wymierzono 20 mandatów za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym.

Radykalna zmiana danych statystycznych dotyczących przemocy domowej wiąże się ze zmianą wytycznych oraz systemów gromadzenia i przekazywania tych danych. Podejście takie mocno „zamazuje” skalę zjawiska i z pewnością powinno ulec zmianie!

5. Do końca listopada bieżącego roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszono 47 osób, w tym 8 kobiet. 4 osoby zgłoszone zostały przez Komisariat Policji w Morągu, 24 osób przez rodziny, 14 osób przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, 2 osoby przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, 3 osoby przez kuratora. W związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie GKRPA założyła 2 Niebieskie Karty. Wysłano 170 wezwań na posiedzenia Komisji, na które zgłosiło się 66 osób (część z tych osób zgłoszona była w roku 2015). 22 osoby zadeklarowały leczenie w Poradni Terapii Uzależnień (w tym 7 osób podjęło terapię), 7 osób zobowiązało się do abstynencji, 4 osoby zadeklarowały podjęcie leczenia stacjonarnego, 4 osoby skorzystały z pomocy w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy, 5 osób nie chciało skorzystać z żadnej oferty pomocy, w stosunku do 2 osób postępowanie zawieszono (na prośbę wnioskodawców), 3 sprawy umorzono z powodu zgonu osób zgłoszonych. Wysłano 44 informacje do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w związku z monitorowaniem osób zobowiązanych przez Zespół do leczenia odwykowego. Ponadto Komisja skierowała 4 wnioski do sądu (wszystkie są w toku postępowania). Na badania biegłych sądowych skierowano 7 osób. 3 osoby, do tej pory nie zgłosiły się na badania.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła (do końca listopada 2016 roku) 11 posiedzeń podkomisji motywacyjno – interwencyjnych, łącznie z 10 posiedzeniami ds. kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń oraz 3 posiedzenia całego składu. Zaopiniowano 18 zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie Gminy, w tym 9 na spożycie alkoholu poza miejscem sprzedaży oraz 9 na spożycie alkoholu w miejscu sprzedaży. W konsultacji, informacji i wsparciu w biurze oraz Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy skorzystało ponad 1800 osób.

Członkowie komisji skontrolowali 15 gastronomicznych punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

W biurze Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przemocy odnotowano około dwóch tysięcy przyjęć dotyczących problemów rodzinnych.

6. Liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy ustala uchwała nr XLIX/668/06 z dnia 28 czerwca 2006r. zmieniona uchwałą nr XI/128/15 z dn. 28 sierpnia 2015r.. Rada Miejska

na wnioszek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, mając na względzie ograniczenie dostępności alkoholu, ustaliła na terenie Gminy Morąg liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa):

- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży na 75 punktów
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży na 25 punktów.

Limit został obniżony w przypadku sprzedaży detalicznej o 10 punktów a w przypadku gastronomii o 5 punktów.

V. CELE PROGRAMU

VI. Cele strategiczne programu:

- VI.1* Zmniejszenie rozmiarów problemów aktualnie występujących.
- VI.2* Podejmowanie działań ograniczających zjawisko agresji wśród dzieci, młodzieży oraz przemocy w rodzinie.
- VI.3* Poszerzanie oraz uelastycznianie oferty wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz doznających przemocy.
- VI.4* Zwiększenie świadomości społecznej na temat szkodliwości nadużywania substancji uzależniających oraz uzależnień behawioralnych.

V2. Cele szczegółowe programu:

V.2.1 Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby mające problemy związane z używaniem alkoholu i innych substancji oraz ich rodzin:

- kontynuowanie działań polegających na udzielaniu pomocy pedagogiczno - psychologicznej, terapeutycznej i prawnej,
- budowanie systemu informowania mieszkańców o możliwości korzystania z oferty instytucji pomocowych.

V.2.2 Zwiększenie efektywności oddziaływań profilaktycznych poprzez:

- doskonalenie metod i środków ww. oddziaływań, wdrażanie nowych programów,
- ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez osoby niepełnoletnie, reagowanie na zgłoszenia i sygnały ze środowiska, kontrole punktów sprzedaży alkoholu,
- edukację w kierunku podnoszenia świadomości społeczeństwa, a w szczególności dzieci i młodzieży, w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- propagowanie postaw trzeźwościowych i zdrowego stylu życia.

V.2.3. Lepsza jakość współpracy między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami poprzez:

- specjalistyczne szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego,
- sprawniejszą koordynację działań służb i instytucji w zakresie pomocy rodzinie,
- doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej między instytucjami, organizacjami pożytku publicznego oraz innymi podmiotami w zakresie związanym z używaniem substancji psychoaktywnych uzależnień behawioralnych oraz przemocy w rodzinie.

V.2.4 Monitorowanie efektów pracy profilaktyczno-terapeutycznej poprzez :

- ewaluację realizowanych programów,
- sprawozdania z realizacji zadań przez poszczególne podmioty,
- kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w których łamane jest prawo.

VI. ZADANIA

VI.1 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- wsparcie merytoryczne i finansowe ponadpodstawowych programów realizowanych przez pracowników Poradni Terapii Uzależnień i Współzależnień w Morągu,
- finansowanie działalności Punktu Informacyjnego-Konsultacyjno ds. Uzależnień i Przemocy w biurze Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- odsetek pacjentów w placówce, którzy po zakończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok,
- ilość zrealizowanych programów ponadpodstawowych,
- ilość osób, którym udzieliły pomocy placówki zajmujące się problemem na terenie Gminy,
- ilość osób podejmujących dofinansowane szkolenia,
- kwota dofinansowania.

VI.2. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych to:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych Gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych,
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
- opiniowanie wydawanych zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności z uchwałami Rady Miejskiej, o której mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit punktów oraz usytuowanie),
- interwencyjne kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych,
- udział w procedurze Niebieskich Kart (zakładanie NK, udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie).

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- ilość osób, które podjęły leczenie,
- ilość kontroli,
- ilość wniosków skierowanych do sądu,
- ilość opinii do zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- ilość złożonych i monitorowanych NK,
- ilość osób korzystających z pomocy prawnej i psychologicznej.

VI.3 Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą.

- dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób, które starają się o zdobycie umiejętności zawodowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy.
- Funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy - konsultacje prawnika, pedagoga, psychologa, psychoterapeuty.

VI.4. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

- kontynuowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z różnych grup wiekowych uczęszczających do szkół gminnych,
- realizacja w placówkach kultury i oświaty Gminy Morąg programów profilaktycznych, kierowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli („Strażnicy uśmiechu”, „Spójrz inaczej”, „Noe”, „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”, „Archipelag Skarbów”, „Busola”, „Przyjaciele Zippięgo”, „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej”, „Program Domowych Detektywów” i inne), teatralnych spektakli profilaktycznych oraz programów autorskich,
- organizacja szkoleń realizatorów programów profilaktycznych oraz wyposażenie w najnowszą wiedzę osób pracujących w problematyce społecznej,
- organizacja bądź współorganizacja wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (kolonie profilaktyczne, półkolonie, obozy profilaktyczne),

- organizowanie kampanii informacyjnych, współpraca z mediami w zakresie, propagowania wiedzy dotyczącej zdrowego stylu życia i przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom,
- włączanie się w ogólnopolskie kampanie profilaktyczne,
- współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie realizowania programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- zakup materiałów edukacyjnych do programów i kampanii profilaktycznych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- liczba i zasięg programów,
- ilość uczestników programu,
- ilość osób przeszkolonych w zakresie problemów uzależnień i przemocy,
- kwota dofinansowania.

VI.5 Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- udzielenie pomocy merytorycznej, organizacyjnej i finansowej, stała i systematyczna współpraca z placówkami gminnymi i innymi realizującymi własne programy profilaktyczne i propagującymi zdrowy styl życia (MDK, MOPS, sąd, prokuratura, przedszkola, szkoły, policja, PARPA, Biuro ds. Narkomanii, „Niebieska Linia”, Fundacja "Dajemy Dzieciom Siłę" i inne),
- współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką uzależnień - dotowanie programów (kluby sportowe, PCK, TPD, Stowarzyszenie Salla, parafie i inne),
- wspieranie inicjatyw profilaktycznych osób i grup nieformalnych.

♦ **Wskaźniki oceniające realizację zadań:**

- liczba, jakość i zasięg podejmowanych i realizowanych projektów,
- ilość uczestników,
- kwota dofinansowania.

VI.6 Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych (art.13(2) ustawy), łamania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nietrzeźwym, osobom do lat 18, na kredyt i pod zastaw (art.15 ustawy) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

VI.7 Utrzymanie bazy lokalowej

- Koszty administracyjne lokalu przy ul. Dworcowej 7:
 - opłaty za ogrzewanie, energię elektryczną,
 - wywóz nieczystości stałych,
 - monitoring, naprawy i konserwacje
 - usługi telekomunikacyjne,
 - delegacje służbowe,
 - materiały biurowe, prenumerata, materiały informacyjne,
 - wynagrodzenie osoby sprzątajacej

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia ogłoszonego przez Ministra PPiSS za poprzedni kwartał - przysługuje dla każdego członka za uczestnictwo i pracę w posiedzeniach komisji (potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia),
- wynagrodzenie w wysokości 30 zł za przeprowadzenie kontroli punktu sprzedaży napojów alkoholowych potwierdzonej protokołem pokontrolnym.

2. Źródła finansowania programu:

Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe budżetu Gminy Morąg ,w tym pochodzące z opłat za wydawanie i korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

3. Sposób realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz kosztów z tym związanych określa harmonogram na **kwotę 450.000 zł.**

	<p>3. Pozalekcyjne zajęcia sportowe. 4. Szkolenia, warsztaty wg potrzeb. 5. Zakup materiałów edukacyjnych, udział w kampaniach profilaktycznych.</p>	<p>Cały rok wg ustalonych terminów</p>	<p><u>25.000 zł</u> <u>10.000 zł</u> <u>3.000 zł</u></p>	
	RAZEM		169.000 zł	
<p>IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych (procedura konkursowa).</p>	<p>1. Działania profilaktyczne poprzez upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży w Gminie Morąg. 2. Wspieranie funkcjonowania ośrodków wspomagających rozwój wspólnot i społeczności lokalnych działających na rzecz przeciwdziałania patologiom społecznym. 3. Promocja zdrowego stylu życia jako forma profilaktyki uzależnień. 4. Edukacja w kierunku bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania patologiom społecznym. 5. Wypoczynek dzieci i młodzieży (obozy profilaktyczne, biwaki, kolonie). 6. Realizacja programów profilaktycznych na rzecz dzieci i młodzieży z terenów wiejskich.</p>	<p>cały rok</p>	<p><u>96.000 zł</u> <u>45.000 zł</u> <u>4.000 zł</u> <u>4.000 zł</u> <u>30.000 zł</u> <u>11.000 zł</u></p>	<p>Współpraca z kościołami, organizacjami sportowymi i innymi zajmującymi się profilaktyką i propagowaniem zdrowego stylu życia.</p>
	RAZEM		190.000 zł	
<p>V. Utrzymanie bazy lokalowej.</p>	<p>1. Koszty administracyjne: a) opłaty: - energia elektryczna + co - usługi telekomunikacyjne - monitoring - wywóz nieczystości b) prenumerata c) delegacje d) naprawy, przeglądy e) materiały biurowe, chemia f) sprzętanie</p>	<p>cały rok</p>	<p><u>26.000 zł</u> 22.500 zł 2.700 zł 500 zł 300 zł <u>2.000 zł</u> <u>1.500 zł</u> <u>2.000 zł</u> <u>2.500 zł</u> <u>12.000 zł</u></p>	
	RAZEM		46.000 zł	
	OGÓLEM		450.000 zł	

BURMISTRZ MORĄGA
14-300 Morąg
ul. 11 Listopada 9

Uzasadnienie
do projektu uchwały w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Morąg na rok 2017

Założenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 odpowiadają zadaniom znowelizowanej wersji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Planowane działania realizowane będą na terenie całej gminy. Program jest kontynuacją kierunków pracy wytyczonych w końcu lat 90-tych, systematycznie poszerzaną najnowszymi doświadczeniami w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy.

Na terenie Gminy realizowany jest Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (koordynowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) oraz sprawnie funkcjonuje Interdyscyplinarne Zespół ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie.

Podejmowane działania związane są z akcentowaniem roli wczesnej profilaktyki oraz pracą w tym zakresie z rodzicami w kierunku zmiany postaw oraz wyposażenia ich w umiejętności wychowawcze.

W dalszym ciągu podejmowane będą próby włączenia w kierunku większego zaangażowania służby zdrowia w system, zarówno w zakresie wczesnego diagnozowania problemów uzależnień, jak również stosowania przemocy wobec dzieci, dorosłych i osób starszych. Włączenie tej grupy zawodowej w system profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie napotyka na duży opór na terenie całego kraju.

Niezwykle ważną sprawą jest interdyscyplinarne traktowanie problemów i współpraca instytucji i osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów.

Na realizację programu planuje się przeznaczyć kwotę **450.000zł**.

Program pozytywnie zaopiniowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2016 r.

BURMISTRZ
Tadeusz Sobierajski

Opinia

Po zapoznaniu się z projektem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych na rok 2017 oraz z projektem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2019 wraz z harmonogramem na 2017 r., Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morągu uznaje, że zadania programów są zgodne z obowiązującymi aktami prawnymi w tej kwestii.

Programy są spójne. W zdecydowany sposób promują działalność informacyjną i edukacyjną, uwzględniając potrzeby lokalnego środowiska społecznego. Zakładają kontynuowanie współpracy ze wszystkimi instytucjami i organizacjami zajmującymi się problematyką społeczną. Zapewniają poszerzenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin oraz kontynuowanie wsparcia realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Programy są rozbudowane w zakresie działań profilaktycznych, co jest niezmiernie ważną sprawą w realizacji nałożonych przez ustawę zadań.

Gminna Komisja pozytywnie opiniuje projekt Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 i projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2019 wraz z harmonogramem na 2017 r.

Morąg, 16 grudnia 2016 roku

Przewodniczący Gminnej
Komisji Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych

Jan Zambrzycki

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W MORĄGU
z dnia

w sprawie: GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
OBOWIĄZUJĄCEGO W GMINIE MORĄG W LATACH 2017 -2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) i art.4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.), Rada Miejska w Morągu uchwała, co następuje:

§ 1.

1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2019 w brzmieniu załącznika nr 1 do uchwały.
2. Harmonogram działań i wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2017 r. określa załącznik nr 2 do uchwały

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Morąga.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Morągu.

Załącznik nr 1
do uchwały nr
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia

GMINNY
PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2017-2019

MORĄG, 2016 rok

Podstawą prawną i merytoryczną programu jest:

- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (t.j. Dz.U. z 2016 r., poz. 224 ze zm.).**

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r., w art. 10 stanowi, że przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Wstęp

Narkomania jest problemem społecznym stanowiącym wyzwanie cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Ogranicza możliwości rozwojowe krajów biednych, pochłania nieproporcjonalnie wielkie środki w krajach najbogatszych. Niesie ze sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, gruźlica, choroby weneryczne). Ryzyko zgonów wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w generalnej populacji porównywalnej wiekowo. Narkomania jest często związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, prostytutka, przestępczość.

Lata transformacji ustrojowych w naszym kraju, podobnie jak w innych krajach Europy, dały silny impuls do rozwoju narkomanii. Nastąpił wzrost popytu i podaży na narkotyki. Główną rolę odegrały czynniki związane z wielką zmianą społeczną. Podaż narkotyków rosła wraz z rozwojem międzynarodowej wymiany handlowej, rosnącym ruchem turystycznym, otwarciem granic, rozwojem przestępczości zorganizowanej. Na popyt wpływ miało intensywne przenoszenie wzorów kulturowych, wśród których pojawiły się również wzory używania substancji psychoaktywnych.

Popyt rósł wśród ludzi młodych, szczególnie dotkniętych kryzysem transformacji, obserwujących upadek dotychczasowych wartości, bezradność pokolenia rodziców, brak perspektyw po ukończeniu szkoły. Reklama farmaceutyków, oferująca leki na wszystkie problemy życiowe: ból, stres, bezsenność, starość, brak energii życiowej wzmocniła tendencję do sięgania po środki narkotyczne i psychotropowe.

Popyt na narkotyki mierzy się rozpowszechnieniem ich konsumpcji. W Polsce źródłem danych na ten temat są badania ankietowe prowadzone w szkołach z których wynika, że w latach dziewięćdziesiątych nastąpił kilkakrotny wzrost rozpowszechniania używania narkotyków wśród młodzieży szkolnej: z około 5% w 1992 roku do blisko 20% w latach 1999/2000. Należy jednak podkreślić, że przytaczane dane dotyczą młodych ludzi, którzy próbowali narkotyków w ciągu roku poprzedzającego badanie lub kiedykolwiek w życiu. Odsetek bardziej regularnych użytkowników jest znacznie mniejszy i w przypadku biorących raz w miesiącu lub częściej spadają do 2-3%. Rozpowszechnienie używania narkotyków w

Polsce jest bardzo zróżnicowane. Są miasta i szkoły, gdzie doświadczenia z narkotykami ma ponad 30% młodzieży; istnieją takie, gdzie narkotyków praktycznie nie ma.

Czym jest narkomania?

Narkomania to choroba duszy i emocji. U człowieka, który sięga po narkotyki, po pewnym czasie pojawia się przekonanie, że jest to jedyny środek, który pomaga „załatwić różne problemy i potrzeby”. Kiedy czuje się źle, niepewnie, sięga po jeden ze specyfików, po którym ma wrażenie, że coś się w nim na chwilę „poprawia i zmienia”.

Narkotyk tłumi na chwilę jedne emocje, a nasila inne. Kiedy przestaje działać, powracają kłopoty i smutnienie, często w zwiększonym wymiarze, znów pojawia się smutek lub złość. Jednakże złapany w narkotyczną pułapkę człowiek, przestaje zauważać jak krótkie i nieprawdziwe są te zmiany. Znowu chce się poczuć „dobrze” – znowu bierze.

Psychologowie mówią o trzech głównych powodach, które mogą skłonić młodego człowieka do wzięcia narkotyku:

- poszukiwanie nowych, przyjemnych wrażeń
- chęć uwolnienia się od stresu, napięć i problemów
- poszukiwanie akceptacji grupy.

Nie wiadomo dlaczego niektórzy młodzi ludzie „wyrównują” swoje „braki” przy pomocy narkotyków, a inni nie. Wiemy jednak, że narkotyk postrzegany jest przez młodzież jako uniwersalny środek na problemy i napięcia – jako prosta, skondensowana przyjemność. Pamiętać jednak należy, że dzieci to dociekliwi obserwatorzy uczący się od dorosłych podejścia do wielu problemów. Jest duże prawdopodobieństwo, że dziecko sięgnie po alkohol lub narkotyk, jeżeli jego rodzice nadużywali leków czy alkoholu.

Często w momencie pojawienia się kłopotów, zamiast próbować się z nimi zmierzyć, szukać sposobu ich rozwiązania, uciekają w alkohol i narkotyki.

Zadaniem dorosłych jest „wyposażenie” dzieci w umiejętności chroniące je przed uzależnieniem od środków psychoaktywnych, choroby postępującej, często śmiertelnej.

Działania w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień to praca długofalowa i niezwykle trudna, dążąca do zmiany nawyków, mająca na celu kształtowanie postaw prozdrowotnych, jak również skutecznego systemu prawnego.

• Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w Gminie.

1. Lecznictwo odwykowe.

W Morągu funkcjonują dwie poradnie leczenia psychiatrycznego i uzależnień dla dorosłych finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Brakuje specjalistycznej pomocy medycznej i terapeutycznej dla dzieci i młodzieży.

2. Inne formy pomocy.

W biurze Pełnomocnika Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od kilku lat funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy z dyżurami: pedagoga, psychologa, prawnika gdzie stworzono warunki uzyskania wsparcia, informacji, ukierunkowania działań.

3. Profesjonaliści w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii.

W gminie jest duża grupa nauczycieli przygotowanych do realizacji programów profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą na różnych poziomach rozwojowych. Duża grupa nauczycieli, pracowników socjalnych i policjantów uczestniczyła w szkoleniu „Rozwiązywanie lokalnych problemów narkomanii”.

Programy realizowane to: „Cukierki”, „Tajemnica zaginionej skarbonki”, „Zanim spróbujesz”, „Spójrz inaczej”, „Program Domowych Detektywów”, „Fantastyczne możliwości”, „Dopóki masz wybór”.

Dzieci i młodzież uczestniczą w zajęciach socjoterapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, pozalekcyjnych zajęciach sportowo – rekreacyjnych oraz teatralnych spektaklach i koncertach profilaktycznych. W szkołach realizowane są Szkolne Programy Profilaktyki.

Diagnoza

Młodzi ludzie – uczniowie szkół w gminie – stosunkowo rzadko przyznają się do doświadczeń z narkotykami. Spośród wszystkich badanych uczniów, 5% uczniów przyznało, że miało kontakt z narkotykami. Podobnie jak wśród polskiej młodzieży, w gminie Morąg najpopularniejsza jest marihuana – do jej używania przyznaje się 73% uczniów deklarujących kontakt z narkotykami. W następnej kolejności uczniowie wymieniają amfetaminę, LSD, tzw. dopalacze i ekstazy.

Okoliczności pierwszego kontaktu z narkotykami są bardzo różnorodne, najbardziej sprzyjającymi okolicznościami do inicjacji narkotykowej wskazywanymi przez uczniów są wakacje (62%), węgry (12%), dyskoteka (11%) i szkoła (13%).

Pozytywnym aspektem w analizowanych badaniach jest fakt, iż ponad połowa uczniów (57%) deklarujących używanie narkotyków wskazuje, że sięgają po nie jedynie okazjonalnie. Jednak na częstszy niż raz w tygodniu kontakt z narkotykami wskazało 24% biorących uczniów.

Uczniowie sięgają po narkotyki dla towarzystwa (42%), z przyzwyczajenia (12%), w chwilach silnych emocji (12%) oraz z innych, nie wymienionych powodów (35%).

Uczniowie w większości są przekonani, że rodzice nie wiedzą o ich narkotykowych doświadczeniach, taką odpowiedź wskazało 58% biorących uczniów. Rodzice 17% mając świadomość problemu interweniują karząc lub mobilizując do szukania pomocy. Zdaniem 8% uczniów, rodzice nie interweniują, choć domyślają się istnienia problemu. Tylko 8% rodziców podejmuje rozmowę o narkotykach ze swoim biorącym dzieckiem. W ocenie pozostałych 9% uczniów zażywających narkotyki, rodziców to nie interesuje.

Spośród wszystkich badanych uczniów – 10% wie gdzie i u kogo można kupić narkotyki, choć jak stwierdzają badani – nie jest to już tak łatwe jak w przypadku papierosów czy nawet alkoholu.

Dla 63% badanych uczniów zakup narkotyków leży poza zasięgiem ich możliwości i jest to według nich najtrudniejsza do zdobycia substancja psychoaktywna. 4% uważa, że narkotyki są łatwo dostępnym towarem. Najłatwiej zdaniem badanych kupić jest papierosy, a następnie alkohol, zaś narkotyki, które nie są legalnie dostępne, są najtrudniejszym do zdobycia towarem, choć jak się okazuje dla części uczniów nie jest to niemożliwe.

Uczniowie szkół w Gminie zdają się mieć świadomość, iż narkotyki nie są dobrym sposobem na rozwiązywanie ich problemów.

- zdecydowana większość z nich (80%) stwierdza zdecydowanie, że narkotyki nie pomagają w sytuacjach kryzysowych,
- duży odsetek uczniów nie posiada wiedzy na ten temat (14%).
- niemniej jednak 2% młodych ludzi jest skłonna traktować narkotyki jako antidotum na swoje problemy.
- dodatkowo 4% uzależnia to od sytuacji.

46% badanych uczniów wie ogólnie, jakie są skutki ich zażywania, 24% jest w stanie wskazać ich wpływ na poszczególne funkcje organizmu, a 31% tych konsekwencji nie zna. Podobny procent uczniów (30%) nie zna także prawnych konsekwencji posiadania narkotyków. Kary te zna 47% badanych uczniów, a 24% potrafi powiedzieć dokładnie jakie grożą za to sankcje.

Uczniowie szkół w gminie stosunkowo rzadko przyznają się do doświadczeń z narkotykami a wśród tych, którzy mieli z nimi kontakt, najbardziej popularnym narkotykiem jest marihuana. Niepokojące jest to, że dla dużej grupy uczniów, zdobycie narkotyków jest możliwe przy mniejszym lub większym nakładzie wysiłków. Zgodnie z oceną wysokiej wagi

zagrożenia problemem narkomanii w badaniu dorosłych mieszkańców Gminy, sami młodzi odslaniają swoje zainteresowanie eksperymentowaniem z substancjami psychoaktywnymi. Tym bardziej warto nasilić profilaktykę w tym zakresie kierowaną do uczniów. W chwili obecnej niezwykle groźnym zagrożeniem stały się NSP (nowe substancje psychoaktywne) czyli tzw. „dopalacze”. Obecnie w obrocie znajduje się ponad dwa razy więcej NSP niżeli narkotyków objętych kontrolą w ramach konwencji międzynarodowych. Rynek producentów ciągle wyprzedza unormowania prawne.

• Cele programu

Cele strategiczne:

1. Ograniczenie używania narkotyków oraz problemów związanych z tym zjawiskiem.
2. Wdrażanie do pozytywnych zachowań, promowanie zdrowego stylu życia.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy ukierunkowanej na osoby uzależnione oraz ich rodziny.
2. Zintegrowanie oddziaływań profilaktycznych (młodzież, rodzice, wychowawcy).
3. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów i zagrożeń związanych z używaniem narkotyków.

• Wskaźniki oceniające realizację zadań:

I Zad. –Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem:

- ilość osób korzystających z Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, oraz podejmujących terapię długoterminową w ośrodkach specjalistycznych.
- ilość osób korzystających z grupy wsparcia.

II Zad. -Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej:

- ilość osób, którym udzielono merytorycznej pomocy.

III Zad. -Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo –rekreacyjnych dla uczniów:

- liczba i zasięg programów,
- ilość uczestników programu,
- ilość osób przeszkolonych w zakresie problemu uzależnień,
- ilość osób, które skorzystały z wypoczynku letniego,
- ilość osób, które skorzystały z pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- ilość zakupionych materiałów.

IV Zad. -Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- liczba podejmowanych i realizowanych projektów,
- ilość uczestników.

V Zad. -Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego:

- ilość osób korzystających z pomocy,
- kwoty udzielonego wsparcia,
- ilość i efektywność zawartych kontraktów socjalnych.

• **Realizatorzy i podmioty współpracujące:**

1. Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Morągu,
3. Placówki oświatowe.
4. Morąski Dom Kultury w Morągu,
5. Miejska Biblioteka Publiczna w Morągu,
6. Komisariat Policji w Morągu,
7. Sąd Rejonowy w Ostródzie.
8. Organizacje sportowe i inne pozarządowe zajmujące się problematyką.

Harmonogram działań i wydatków związanych z realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2017

Zadania 1	Sposób realizacji 2	Terminy 3	Koszty 4	Odpowiedz. 5
I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.	1. Poszerzenie podstawowej oferty Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia o pracę młodzieżowej grupy z uzależnieniem krzyżowym. 2. Stworzenie warunków do funkcjonowania grupy współuzależnionych w formie grupy wsparcia lub grupy terapeutycznej w zależności od potrzeb i możliwości.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA NFZ	Współpraca z kierownikiem przychodni i terapeutami oraz osobami zainteresowanymi.
II. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.	1. Działalność Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego ds. Uzależnień: - dyżury psychologa, - dyżury prawnika, - dyżur psychoterapeuty - dyżur pedagoga.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA	Współpraca z osobami zatrudnionymi do realizacji zadań oraz instytucjami i stowarzyszeniami pomocowymi.
III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów.	1. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach: - „Spójrz inaczej”, „Noe” i inne programy profilaktyczne, - zakup materiałów do programu profilaktycznego „Przyjaciele Zippiego” i „Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej” 2. Programy profilaktyczne realizowane w ferie zimowe. 3. Realizacja pozalaskcyjnych zajęć sportowych. 4. Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych.	cały rok I-VIII cały rok cały rok	Finansowanie GPPiRPA 3.000 zł 5.000 zł Finansowanie GPPiRPA 2.000 zł <u>10.000 zł</u>	Pełnomocnik burmistrza ds. Profilaktyki i RPA, współpraca z realizatorami, pedagogami i dyrektorami szkół i placówek oraz dyrektorem Biblioteki Publicznej.
IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.	1. Dofinansowanie inicjatyw z zakresu profilaktyki i propagowania zdrowego stylu życia realizowane przez szkoły, inne instytucje, organizacje, osoby fizyczne.	cały rok	Finansowanie GPPiRPA	Współpraca z oświatą, Morąskim Domem Kultury, biblioteką, kościołami, organizacjami sportowymi i innymi zajmującymi się profilaktyką i propagowaniem zdrowego stylu życia.
V. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	1. Udzielenie pomocy finansowej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych. 2. Zawieranie kontraktów socjalnych. 3. Integracja ze środowiskiem osób uzależnionych i ich rodzin. 4. Współpraca z placówkami i instytucjami zajmującymi się pomocą.	cały rok	Finansowanie ze środków MOPPS-u	Dyrektor i pracownicy socjalni MOPPS-u.
	OGÓLEM		10.000zł	

BURMISTRZ MORĄGA
14-300 Morąg
ul. 11 Listopada 9

Uzasadnienie
do projektu uchwały w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na
terenie Gminy Morąg na lata 2017 – 2019

Założenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017 – 2019 odpowiadają zadaniom znowelizowanej wersji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Planowane działania realizowane będą na terenie całej gminy.

Podejmowane działania związane są z akcentowaniem roli wczesnej profilaktyki oraz pracą w tym zakresie z rodzicami w kierunku zmiany postaw oraz wyposażenia ich w umiejętności wychowawcze.

W dalszym ciągu podejmowane będą próby włączenia w kierunku większego zaangażowania służby zdrowia w system w zakresie wczesnego diagnozowania problemów uzależnień. Włączenie tej grupy zawodowej w system profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie napotyka na duży opór na terenie całego kraju.

Niezwykle ważną sprawą jest interdyscyplinarne traktowanie problemów i współpraca instytucji i osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów.

Na realizację programu planuje się przeznaczyć kwotę **10.000 zł**.

Program pozytywnie zaopiniowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2016 r.

BURMISTRZ
Władysław Sobierajski